

4. Doise, Wilhelm. (1997). Ancorarea în studiul reprezentărilor sociale. În A. Neculau (ed.). *Reprezentările sociale. Psihologia câmpului social* (pp.155 - 166). Iași: Polirom.

5. Jodelet, Denise. (1997). Reprezentările sociale, un domeniu în expansiune. În A. Neculau (ed.). *Reprezentările sociale. Psihologia câmpului social* (pp. 85 - 106). Iași: Polirom.

INTERSECȚIA UNOR PROBLEME DE FILOZOFIE ȘI RELIGIE

E. Braga

Problematica filosofiei și a religiei se intersectează în așa întrebări ca: substanța, binele, existența, omul, ființa („Eu sunt ceea ce sunt”).

Toate aceste probleme se unesc armonios în demonstrația existenței lui Dumnezeu. Pentru a evita orice echivoc dintru început, notăm că atunci când spunem Dumnezeu, prin această denumire nobilă, „cel mai mare cuvânt al limbajului uman”, înțelegem o Ființă supremă, personală, distinctă de lume, de care depinde tot universul.

O demonstrație presupune o dovadă.

O dovadă o putem primi prin experiență:

1. Contactarea nemijlocită prin intermediul organelor senzoriale, fenomenală;
2. Prin intermediul minunilor;
3. Prin revelație.

O dovadă o putem primi prin raționament, adică prin argumentație rațională, discursivă, a priori, de la concept la însușirea de a exista, deductivă, sau a posteriori de la efect la cauză, inductivă.

Una din cele mai ilustre demonstrații a priori este așa numita demonstrație ontologică, sau demonstrația prin argumentul

ontologic. Pe plan logic orice demonstrație începe prin a stabili atributele lui Dumnezeu, Ființei.

Trebuie de remarcat aici, că unii gânditori ca Sf. Toma, au subliniat subtil că noi nu putem cunoaște Ființa lui Dumnezeu, așa cum partea nu se poate identifica cu întregul, dar evident, că dacă Dumnezeu vrea ca să-i cunoaștem Voința lui, el trebuie să o fi făcut cognoscibilă sau poate chiar inteligibilă. Aceasta nu înseamnă că Voința lui coincide cu Ființa lui, dar ar trebui să rezulte, conform gândirii noastre din ea.

Așa gânditori ca Spinoza, Descartes au conceput pe Dumnezeu ca Substanța Primordială. Spinoza dă următoarele definiții:

„3. Prin „substanță” înțeleg ceea ce există în sine și se concepe prin sine, cu alte cuvinte, un „ce” al cărui concept n-are nevoie de conceptul unui alt lucru, din care ar trebui să fie format ...

6. Prin „Dumnezeu” înțeleg ființa absolut infinită, cu alte cuvinte, substanța care constă din infinite atribute, dintre care fiecare exprimă o esență eternă și infinită...

Teorema VII. Naturii substanței îi aparține existența.

Dem. O substanță nu poate fi produsă de altceva: ea va fi deci „cauza proprie”. Dar prin cauza proprie (cauza sui) înțeleg un „ce” al cărui esență implică existența sau a cărui fire poate fi concepută numai ca existență.”

(B. Spinoza, „Etica”)

Pentru Descartes Dumnezeu este Ființa, care posedă toate perfecțiunile deci și perfecțiunea existenței.

Demonstrația ontologică deduce existența lui Dumnezeu din esență.

Demonstrația a posteriori reiese din considerația, că faptele reale, care cad sub incidența experienței pot fi explicate rațional corect numai dacă admitem existența lui Dumnezeu.

Cea mai aproape de simțire și deci cea mai convingătoare este dovada morală.

În favoarea tezei „Dumnezeu există („Eu sunt acela care sunt”)” dovada morală aduce două argumente: argumentul eudemonologic (argumentul fericirii), argumentul deontologic (argumentul datoriei).

1. Argumentul eudemonologic (argumentul fericirii).

Naturii umane i-i proprie dorința de fericire, de dragoste, de adevăr, de milă, de dreptate, de sfințenie. Acesta e un fapt al experienței care se constată ușor. Și în virtutea experienței, care ne arată că pentru orice dorință naturală există un mod natural de a o satisface și în virtutea simțirii unei armonii desăvârșite conchidem că ar trebui să existe un bine absolut și etern, care să ne satisfacă această necesitate, o cunoștință în bine, adevăr și dragoste, care ne-ar da o fericire de-a pururi, pe care nu ne-ar putea-o da o posesie nici a unui lucru finit și material. dar o dorință naturală, o înclinație spre ceva nu poate fi zădarnică. Trebuie să existe acel bine capabil de a o satisface.

Deci există acest bine, binele pur, binele infinit, capabil să satisfacă dorința naturală a omului: există Dumnezeu ca o cunoștință și un bine veșnic.

2. Argumentul deontologic (argumentul datoriei) constă în existența legii morale, a unui simț intern de a deosebi binele de rău, a unei pedepse pentru violarea firii, a unei răsplăți pentru facerea binelui, care nu poate fi explicată prin experiență. Tabu. Sacrificiu. Restricție.

În mod similar sună și dovada istorică. Ea reiese din faptul răspândirii generale a ideii de tabu, sacru, restricție benevolă, Dumnezeu și a faptului că acest fenomen nu poate fi găsit în natură și a imperfecțiunii gândirii noastre, care n-ar fi putut astfel ajunge la ideea de perfecțiune absolută, care este conținutul ideii de Dumnezeu.

De aici conchidem, că Ideea de Dumnezeu este o idee înnăscută a omenirii sub influența a Însăși Domnului. Deci Dumnezeu există.

Iată cum explică Sf. Toma: „Se spune că ideea de Dumnezeu este înnăscută, pentru că prin intermediul principiilor (facultăților) înnăscute în noi putem percepe cu ușurință existența lui Dumnezeu”, și în altă parte:

„Cunoașterea lui Dumnezeu este înnăscută, deoarece toți au înnăscut în ei înșiși ceva cu care pot ajunge la ideea de Dumnezeu”, la perfecțiune.

Avem și dovada lui Isus, care și-a confirmat învățătura prin sacrificiul propriei sale vieți.

MOMENTE ACTUALE ÎN PREDAREA FILOSOFIEI ÎN INSTITUȚIILE SUPERIOARE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Nicolae Gortopan, Dr., conferențiar, ASEM
Ștefan Lupan, Dr., conferențiar, ASEM

Este bine cunoscut faptul, că formarea unui specialist cu studii superioare, intelectual în deplin sens al cuvântului presupune ceva mai mult decât buna lui pregătire profesională. Orice domeniu am lua - economia, jurisprudența, medicina, pedagogia etc. - are nevoie în primul rând de cadre cu o bună pregătire conceptuală, cadre care ar cunoaște bine filosofia, psihologia, etica, estetica, istoria culturii și care ar fi în stare să aplice aceste cunoștințe în activitatea lor profesională. Disciplinele enumerate mai sus au de îndeplinit un rol important în formarea viitorilor specialiști, fiind unul dintre mijloacele de educație umanistă, de formare și dezvoltare a capacităților de integrare a cunoștințelor căpătate. Astăzi suntem în situația când pregătirea profesională în diverse domenii poate avea consecințe nedorite atunci când lipsește instruirea conceptuală, etico-morală și culturală corespunzătoare.

S-ar părea că aceasta este o axiomă bine cunoscută de toți acei, ce se ocupă de gestionarea procesului de învățământ superior și că nu ar exista probleme referitor la recunoașterea necesității predării